

Tale til Skt. Hans bål på Laven Søplads

Hver by har sin heks, hvert sogn sine trolde....

Vi har hørt masser af taler om disse hekse, og vel også en del facts, men hvad med trolde.

Er det mon onde mandlige væsener...

Er det små - og større - plastictrolde fra en by i Nordjylland...

Er der én i Almindingen på Bornholm...

Er de søde og drilleagtige eller æder de mennesker...

De er i hvert fald noget så dansk som "hyggelige".

De seneste år har begrebet dog fået en anden betydning..

Det er noget med internet og de såkaldte "sociale medier".

Bevidst forsøg på afledning eller plantning af misinformation.

Men er afledning og misinformation nu også noget nyt ??

Et eksempel er historien om Peter og Ulven:

Peter kommer løbende gennem byen og råber: Ulven kommer.....

Folk løber ind i deres huse og gemmer sig.

Men Peter lyver.

Det kræver godt nok at myten om ulven er plantet først, men det er en anden historie.

< ulven kommer - 3 gange >

Til sidst en dag da den store farlige ulv virkelig kommer, er der ingen, der tager sig af det.

Måske spiser ulven et par stykker, og de andre lever lykkeligt videre: "Py Ha.. Det gik ikke ud over mig!"

Hele pointen i historien er blevet disrupted af Rune T. Kidde:

I hans udgave råber Peter: PULVEN KOMMER - PULVEN KOMMER,

Og alle de bedrevidende og korreksende folk i byen skælder ud og siger: NEJ det hedder ULVEN.

Det gentager sig dagen efter og igen harcelerer det gode borgerskab over den forkerte udtale af ordet "ulven", - som enhver jo godt ved er farlig.

Den 3. Dag kom PULVEN så og åd dem allesammen....

Hvis vi går tilbage til den første historie, kan Ulven sammenlignes med en computervirus, og man kan man se hvorfor sikkerhedsfirmaer har kronede dage, og hvorfor der alligevel findes computervirus.

Jeg har én gang - i 90-erne - oplevet TjernobyI-virus på en computer.

Computeren måtte smides ud, da den aldrig kunne starte igen.

Men siden har de fleste mennesker gennemlevet utrolige mængder af tidsspilde, for at vente på: opstart, virusscan og andre begreber som kun producenten vidste hvad betød.

For der kom virus alligevel ! De unge bulgarere og kinesere gav ikke op så let.

Samtidig opstod så Hoax-virussen.

En virus, der ikke findes....

Hvordan kan det så være et problem? Jo, når en milliard mennesker beskytter sig mod noget, der ikke findes,,, så er det en TROLD.

Det er en del af troldenes væsen, at de foregiver at sige sandheden i spørgsmål, hvor det står hen i det uvisse hvad sandheden er...

Hvad så med tandfeen og julemanden ??

Er de også TROLDE ?

Måske ikke for de fleste voksne mennesker, men blandt den aldersgruppe som de er tiltænkt, er der jo tale om en fortælling med mildt sagt diskutabel sandhedsværdi, som man bruger for at opnå ændringer i adfærd og forventninger.

Og her vil jeg fremhæve et 50 års jubilæum.

Der var en del TROLDE, der døde for præcis 50 år siden.

En dag, da jeg gik i 9. Klasse, var der en klassekammerat, der havde "Den lille røde for skoleelever" med i skole.

Der stod på første side "De voksne er papirtigre" og derefter blev alle de normer, der gav voksne autoritet v.h.a. magtudøvelse, pillet fra hinanden. Op gennem 70-erne måtte voksne - f.eks. lærere - i højere og højere grad benytte sig af argumenter i stedet for trusler og vold.

Da de sidste 20 sider af "Den Lille Røde" handlede om unge og sex var det nemt for diverse myndigheder - og da den blev oversat - for flere udenlandske regeringer, at få bogen forbudt, hvilket medvirkede til dens popularitet, da forbudet selvfølgelig ikke kunne opretholdes.

At pendulet så er svinget tilbage gennem de seneste år, hvor karakterræset truer vores børn og unge mere og mere, er en anden sag, som vi må have gjort noget ved.

Hvad så med videnskaben... Den består "bare" af teorier.

Er Det Periodiske System bare endnu en TROLD. - Er det én stor løgn, som kun er til for at lærere kan få deres elever til at reproducere den?

Nej ! Ikke helt - For hvis videnskabelige facts viser sig at være i konflikt med den virkelige verden, bør de blive ændret; videnskaberne hænger som regel ikke fast i dogmer, men blir klogere.

Det får mig til at tænke på skole-kommissionen i Kansas, USA. De skulle i 2005 stemme om et forslag vedr. Biologiundervisningen, hvor det skulle vedtages at 50% af stoffet skulle baseres på "læren om Intelligent Design" - en skabelsesberetning udtænkt af fundamentalistiske såkaldt kristne - (*) og 50% på den almindelige udviklingslære.

En borger - Bobby Henderson - foreslog at man fordelte tiden mellem "læren om Intelligent Design", "læren om Det Flyvende Spaghettimonster" og den sunde fornuft (hvormed han mente videnskaben), med $\frac{1}{3}$ til hver.

På spørgsmålet, om han da selv troede på spaghettimonsteret svarede han, at det er yderst veldokumenteret at FSM har skabt alting, og at facts og begivenheder, der modbeviser dette, er plantet af FSM. Så ja. Det var lige så sandt som enhver anden tro.

Den gik selvfølgelig ikke, men "church of FSM" eksisterer stadig. Hvis man tager piratkostume på og en si på hovedet kan man blive medlem - en såkaldt pastafari. Piratkostumet skyldes at de har påvist at mens antallet af "ægte pirater" i verdenen er faldet, er den globale opvarmning taget til, så for at modvirke dette.....

Det er jo ren statistik - og dermed sandhed, eller er det en TROLDE??

Et andet område, der har været præget af halve sandheder og løgne er hele kernefysikområdet.

I 50-erne opkaldte man faktisk et, stadig i vore dage, populært klædningsstykke - eller måske skulle man sige klædningsstykker - efter en atombombe-forsøgsplads - jo, der er tale om bikinien. Atomer var moderne og seje dengang.

Og så kommer vi til et 40 års jubilæum, der var med til at ændre dette, og også indeholdt løgn og fortielse, altså TROLDE.

28 marts 1979 - Et sted i verden - viste nogle radioaktivetsmålere pludselig voldsom forøget stråling i floden og i luften. Man ringede til det nærliggende atomkraftværk, hvor man fik at vide at alt var normalt, og at målerne måtte være i stykker.

Situationen fortsatte et par dage, og da sandheden endelig kom frem - en af værkets 4 reaktorer havde lækket kølevand, hvorved halvdelen af reaktorkernen var kommet over vandet og var smeltet, forlod over 100.000 mennesker området af frygt for strålingen. - Man kan sige at atomkraften fik taget sin mødom.

Nå - nu har vi selvfølgelig alle hørt om Sovjetunionens ineffektivitet, om korrupsionen og udueligheden i det kommunistiske system. Og så var de mestre i TROLDE - altså systematiske løgne og fortielser -- det var bare ikke i Sovjetunionen.

Det foregik i nærheden af Washington i USA på Tree Mile Island for præcis 40 år siden. Verdens første kendte kernenedsmeltning, og allerede dengang turde man ikke fortælle offentligheden, hvad der virkelig skete.

Og så til et 30 års jubilæum, der også har noget med TROLDE at gøre.

Det omtalte kommunistiske Sovjetunionen, som havde det gamle russiske ordsprog "Doverjaj, no proverjaj" - (Tillid er godt men kontrol er bedre) som sit motto, gik i opløsning d. 9/11 1989.

Det var en stor lettelse for os alle, og i de glade dage i 1989 var der fest. Der var stadig mange uløste problemer, men frigørelsen var tydelig for alle. Nu skulle der ikke være flere løgne. En amerikansk politisk filosof (Francis Fukujama) gik så vidt at han sagde vi havde nået slutningen på verdens historie. Det vestlige livssyn havde vundet, så nu var det bare derudad.

Det var bare også en TROLD, hvad eftertiden har vist.

Og nu til vores 20 års jubilar.

Op gennem 90-erne fik de fleste en computer og nogen fik endda flere.

Netværket opstod, og vi fik internet og www. Man kunne se hjemmesider og udveksle e-mails - og banker og andre firmaer flyttede alle deres data over på EDB, som det hed.

Det gik jo meget godt, men i 1999 opstod der et meget sejlivet rygte:

Kl 0:00 den 1/1 år 2000 går alle computersystemer i sort, for tids-kredsløbet er ikke forberedt på år 2000.!

Frygten bredte sig i hele samfundet, og der blev tjent milliarder på at "år 2000 sikre".

Mange stod med usikkerheden i maven, da rådhusklokkerne ringede år 2000 ind.

-- Men -- der skete ingenting. Alt virkede, og havde virket hele tiden.

I 0-erne opstod så "Second Life", hvor man opbyggede en fiktiv verden på internet, hvor alle kunne skabe en anonym figur, og deltage i alle mulige begivenheder sammen med andre anonyme figurer. Man kunne tillade sig alt, for ingen vidste jo hvem man virkelig var. De sociale medier var født.

Det gav ideen til Myspace og senere Facebook, hvor man fik valget mellem at være anonym eller give sig til kende. Så nu kan man være venner med tusinder af mennesker over hele kloden, men om alle vennerne er rigtige eller om de er TROLDE, er ikke altid let at finde ud af.

Der kommunikeres som aldrig før - og det meste på skrift - men alligevel flourer fortielse og løgn stadig, og magtens mennesker synes som regel at slippe godt fra det:

(Her er 3 små eksempler:

1)

I 2009 Udgav Thomas Rathsack en bog om hans tid i Jægerkorpset i Afghanistan. Forsvarsministeriet sagde at bogen var farlig, og at de var sikre på at hvis den blev oversat til arabisk, kunne det gøre stor skade. Kort tid efter lå en arabisk oversættelse så på internettet.

Hvad ministeriet åbenbart ikke vidste var at tekstprogrammer efterlader et digitalt aftryk i teksten når den gemmes -- og jo - det viste sig at forsvarsministeriet selv

havde oversat bogen for at kompromittere Thomas Rath sack. Ingen blev dog dømt. og Søren Gade, for det var ham, der var minister, er nu i EU-parlamentet.

2)

Udenrigsminister Lene Espersen havde i 2010 talt usandt i folketinget, men da en journalist spurgte hende hvorfor hun havde løjet svarede hun:

»Nu er det sådan, at når man er nede i Folketingssalen, så må en minister sådan set vælge at svare som man vil. Man skal bare svare sandt - og det har jeg gjort.«

”»Jeg erkender, at jeg ikke svarede på hans spørgsmål. Jeg svarede på noget andet«, - Vi lader det stå et øjeblik.

3)

I 2017, da Trump blev indsat som præsident udtalte han - mod hvad man kunne se på TV - at der aldrig havde været så mange mennesker til en præsidentindsættelse før. Da nogle nyhedsmedier prøvede at lave et overslag, der viste noget ganske andet, svarede hans presseseekretær: "We got alternative facts!" -- også en TROLDE, men bestemt ikke den sidste fra Trump.

Og man kunne blive ved. USA og Rusland beskylder nu igen hinanden for at sprede misinformation på nettet, TROLDE, og Facebook, der i parentes bemærket ejer alle opslag og billeder, der har været postet på tjenesten, har samlet så meget information om medlemmerne, at de er i stand til at rette - både information og misinformation - mod de grupper, der er modtagelige.

Til slut vil jeg sige: Pas på derude - det er ikke alle, - der er dem, - de giver sig ud for at være - ikke engang på internet!

Så lad os arbejde hen mod et samfund med så få løgne, fortællinger og bortforklaringer som muligt - Kort sagt: " afskaf spin" - "tag tyren ved hornene i stedet for".

Og så er vi tilbage igen - Den linje fra sangen "Vi elsker vort land", som jeg startede med; efterfølges af denne linje om TROLDENE:

"dem vil vi fra livet med glædesblus holde!"

God sommer!

Hans Petersen
Formand i Laven Borgerforening